

Säteilyturvallisuuspoikkeamat ja niistä ilmoittaminen

Teollisuuden ja tutkimuksen 15. säteilyturvallisuspäivät

10.-11.9.2025

Helsinki

Venla Kuhmonen

Sisältö

- 1) Säteilyturvallisuuspoikkeamia koskevan määräyksen muutostarpeet ja päivityksen vaiheet
- 2) Merkittävimmät päivityksessä tehdyt muutokset määräykseen
- 3) Käytänteitä säteilyturvallisuuspoikkeamasta ilmoittamiseksi

Määräys säteilyturvallisuuspoikkeamista

- Säteilyturvallisuuspoikkeamia koskevan määräyksen uudistamistyö vuoden 2024 aikana
- Uudistamistarpeet nousivat mm. muuttuneesta säteilylaista ja tarpeesta tarkentaa määräyksen sisältöä
- Ulkoiset lausunnot määräykseen 4.6.-18.8.2024
- Määräykseen saatiin lausuntoja 25
- Ehdotettuja muutoksia pidettiin hyvinä, myös joitakin muutoksia toivottiin
- Lausuntojen pohjalta määräys viimeisteltiin ja vahvistettiin

Määräys säteilyturvallisuuspoikkeamista

- Uudistettu määräys tuli voimaan 1.1.2025
- Korvaa samannimisen määräyksen STUK S/2/2018
- Määräyksellä on nyt pysyvä numerointi S/8/20xx

Säteilyturvakeskuksen määräys suunnitelmasta säteilyturvallisuuspoikkeamien varalle sekä toimista säteilyturvallisuuspoikkeamien aikana ja niiden jälkeen S/8/2024

Merkittävimmmät muutokset määräyksen päivityksessä

Teollisuuden ja tutkimuksen 15. säteilyturvallisuuspäivät

Muutokset päivitetystä määräyksessä S/8/2024

- **Soveltamisalan rajauksella** ionisoimattoman säteilyn käyttö sekä turvallisuuslupaa edellyttävä ilmailu rajataan ulkopuolelle, ei edelleenkään sovelleta ydinenergian käyttöön
- **Keventää vaatimuksia pieniriskisessä toiminnassa**, kuten hammasröntgenlaitteiden, suljettujen röntgenlaitteiden ja suojattujen läpivalaisulaitteiden käytössä, suhteutetaan vahvemmin toiminnan riskeihin
- **Harjoittelua** koskevien määräysten antaminen – miten ja missä toiminnoissa olisi harjoiteltava
- **Säteilyturvallisuuspoikkeamista ilmoittaminen soittamalla** vain vakavista tapahtumista, muista kirjallinen ilmoitus Säteilyturvakeskukselle kahden viikon kuluessa

Suunnitelma säteilyturvallisuuupoikkeamien varalle

- Vaatimukset suunnitelmasta uudistettu lähes kokonaan
- Suunnitelmalle asetettuja vaatimuksia kevennetty pieniriskisessä toiminnassa
- Pieniriskisessä toiminnassa ei ole tarpeen esittää koulutusta tai harjoituksia
- Syiden selvittämistä tai tapahtumasta oppimista ei vaatimuksena esittää suunnitelmassa
- **Suunnitelman sisältö:**
 - Tapahtumien kulun kirjaaminen
 - Säteilyaltistuksen suuruuden selvittäminen
 - Tapahtumasta ilmoittaminen
 - Neuvojen hankkiminen säteilyturvallisuuasiantuntijalta (tai lääketieteellisen fysiikan asiantuntijalta)

Ilmoittaminen säteilyturvallisuuspoikkeamasta

Teollisuuden ja tutkimuksen 15. säteilyturvallisuuspäivät

Säteilyturvallisuuspoikkeaman ilmoittamisperiaatteet

- Vain STUKin reagointia vaativista tapahtumista olisi ilmoitettava puhelimitse virka-aikana
- Muu viivytyksettä ilmoitettava poikkeama voidaan ilmoittaa kirjallisesti sähköpostilla 2 viikon kuluessa
- *Yhteenvedotiedot säteilyturvallisuuspoikkeamista vuosittain*

Ilmoittaminen puhelimitse Säteilyturvakeskukseen

- Ilmoitus puhelimitse kun
 - 1) säteilyvaaratilanteeseen johtanut säteilyturvallisuuspoikkeama
 - 2) säteilyturvallisuuspoikkeaman seurauksena työntekijän tai väestön annosraja on ylittynyt
 - 3) turvallisuuspäätöksen edellyttävän radioaktiivista ainetta sisältävän säteilylähteen katoaminen tai siihen kohdistuva lainvastainen teko
 - 4) mahdollisesti vaaraa aiheuttavan säteilylähteen katoaminen tai löytyminen
 - 5) radioaktiivisen aineen merkittävä leviäminen sisätilaan tai ympäristöön
 - 6) muu poikkeava havainto tai tieto, joka edellyttää välittömiä toimenpiteitä säteilyturvallisuuden varmistamiseksi – läheltä piti tapahtumat

Ilmoittaminen puhelimitse Säteilyturvakeskukseen

- Puhelu virka-aikana samana päivänä ja virka-ajan jälkeen seuraavana virkapäivänä.
- Jos tarvitaan toimia pelastukselta, ensihoidolta tai poliisilta
→ soitto hätäkeskukseen.

Ilmoittaminen kirjallisesti

- Muut poikkeamat ilmoitetaan kirjallisesti
- **Milloin ?**
 - Mahdollisimman pian, viimeistään kahden viikon kuluessa
- Puhelimitse ilmoitetuista vahvistus vielä kirjallisesti viipymättä

- Voi käyttää STUK:n sivuilla olevaa lomaketta

<https://stuk.fi/ilmoita-sateilyturvallisuuspoikkeamasta>

- Viesti osoitteeseen: sto-poikkeamat@stuk.fi

Ilmoitus säteilyturvallisuuspoikkeamasta

Vakavista säteilyturvallisuuspoikkeamista, eli määräyksen S/8/2024 5 § mukaisista¹ säteilyturvallisuuspoikkeamista, on ilmoitettava soittamalla Säteilyturvakeskuksen vaihteeseen 09 759 881. Ilmoitus on tehtävä virka-aikana samana päivänä ja virka-ajan jälkeen seuraavana virkapäivänä. Jos tapahtuma edellyttää toimenpiteitä pelastustoimelta, ensihoidolta tai poliisilta, tulee ilmoitus tehdä hätänumeroon 112.

Tätä lomaketta voi käyttää muiden viivytyksettä ilmoitettavien tapahtumien kirjalliseen ilmoittamiseen ja suullisesti tehdyn ilmoituksen vahvistamiseksi.

1. Toiminnanharjoittajan tiedot

Toiminnanharjoittajan nimi	Turvallisuusluvan numero
Säteilyturvallisuusvastaavan nimi	
Säteilytoiminta	
☐ Säteilyn käyttö terveydenhuollossa	☐ Säteilyn käyttö eläinlääketieteessä
☐ Orvot lähteet	☐ Jätteiden käsittely
☐ Teollisuus ja tutkimus	☐ Muu säteilytoiminta

2. Yhteystiedot

Ilmoittajan nimi ja rooli organisaatiossa	Ilmoittaja on yhteyshenkilö
	☐
Ilmoittajan puhelinnumero	Ilmoittajan sähköpostiosoite
Yhteys henkilön nimi ja rooli organisaatiossa	
Yhteys henkilön puhelinnumero	Yhteys henkilön sähköpostiosoite
Ilmoituksen päivämäärä pp.kk.vvvv	

Ilmoittaminen kirjallisesti

Kirjallisen ilmoituksen sisältö:

1. toiminnanharjoittajan nimi ja turvallisuusluvan numero
2. säteilyturvallisuuspoikkeaman käsittelystä vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot
3. ilmoituksen antajan nimi ja yhteystiedot
4. tapahtuma-aika ja -paikka
5. säteilylähdettä koskevat keskeiset tiedot
6. säteilyturvallisuuspoikkeaman kuvaus
7. tiedot mahdollisesti altistuneista henkilöistä ja heille aiheutuneesta säteilyaltistuksesta; jos säteilyannoksen mittaustuloksia ei ole käytettävissä, annos on arvioitava käytössä olevien altistustietojen perusteella
8. arvio ympäristöön mahdollisesti vapautuneista radioaktiivisista aineista
9. välittömät toimenpiteet
10. ensiarviot säteilyturvallisuuspoikkeaman syistä
11. tahot, joille tapahtumasta on ilmoitettu

Ilmoittaminen viivytyksettä kirjallisesti

- Mistä poikkeamista voidaan ilmoittaa kirjallisesti?
- Muut säteilyturvallisuuspoikkeamat kuin ne, joista ilmoitus tulee tehdä puhelimitse
- Säteilylain 130 §:n 2 momentin yhteyteen on lisätty ohjeistava teksti millaisista säteilyturvallisuuspoikkeamista Säteilyturvakeskus suosittelee ilmoittamaan viivytyksettä

Ohjeistava teksti (sammio.stuk.fi)

Säteilyturvallisuuspoikkeamasta tehtävä selvitys

- Ilmoituksessa toimitettujen tietojen lisäksi toimitetaan selvitys poikkeaman tapahtumista
- Kahden kuukauden kuluessa poikkeaman tapahtumisesta tai havaitsemisesta

Selvityksen sisältö

1. Kuvaus säteilyturvallisuuspoikkeamaan johtaneista syistä ja aiheutuneista seurauksista
2. Aiheutuneet säteilyaltistukset
3. Selvitys korjaavista toimenpiteistä, joilla estetään samankaltaiset tapahtumat.

Kiitos mielenkiinnostasi!

